

Myndigheten för delaktighet

Datum:
2016-07-04

Dokumenttyp:
Missiv

1 (1)

Diariernr:
2016/0136

Handläggare:
Arvid Lindén

Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande av Myndigheten för delaktighet kring av Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

Myndigheten för delaktighet lämnar här sitt remissyttrande kring Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet (er ref UD2016/09273/IU).

Med vänlig hälsning

Arvid Lindén
Internationell samordning
arvid.linden@mfd.se
Telefon: +4686008425
SMS: +46761041525

Datum: 2016-07-04
Dokumenttyp: Yttrande
Diarienummer: 2016/0136
Er referens: UD2016/09273/IU
Handläggare: Arvid Lindén

Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet (MFD) tillstyrker skrivningarna i förslaget till Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet (PSU). MFD ser mycket positivt på att personer med funktionsnedsättning inkluderas på flera viktiga ställen. Myndigheten vill även tillstyrka den tydliga kopplingen till Agenda 2030 som görs i förslaget till PSU. Myndigheten redovisar nedan de mer specifika kopplingar till frågor som rör personer med funktionsnedsättning. MFD föreslår följande tillägg eller förtydliganden i PSU:

- Att funktionshindersperspektivet ingår som en viktig del i det svenska utvecklingsarbetet.
- Att personer med funktionsnedsättning uppmärksammas särskilt i jämställdhetsanalyser.
- Att personer med funktionsnedsättning ingår som en prioriterad grupp för ett globalt partnerskap.
- Att civilsamhällets kunskap och erfarenheter kring funktionshindersområdet ska tas tillvara.
- Att Sverige ska ta aktiv del, både internationellt och nationellt i utveckling av metoder för att följa upp implementeringen av Agenda 2030. Det kan till exempel gälla metoder för att mäta tillgängliga och trygga utomhusmiljöer.

Myndigheten lämnar även, med utgångspunkt i rättighets- och funktionshindersperspektivet, förslag på kompletterande skrivningar, inklusive bakgrund till de förslag om tillägg som vi föreslår.

Myndigheten för delaktighet

Funktionshindersperspektivet

Funktionshinderspolitiken strävar mot ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Det handlar i första hand om att skapa generella lösningar som fungerar för alla. Om de generella lösningarna inte räcker till för att skapa förutsättningar för delaktighet och jämlikhet för alla, så ska särskilda insatser och individuella stöd övervägas.

Funktionshindersperspektivet är en strategi för att riva hinder och utforma samhället så att alla kan delta. Perspektivet innebär att man utgår från att människor är olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. Detta ska vara grunden i all planering och i allt genomförande. Strategin innebär att man identifierar och åtgärdar hinder för delaktighet. Perspektivet ska vara integrerat i verksamheter för att motverka att nya hinder uppstår.

Myndigheten ser ett behov av att komplettera PSU med funktionshindersperspektivet. MFD tycker att det är bra att personer med funktionsnedsättning omnämns på sid 13 men ser ett behov av en förstärkande formulering:

- Att funktionshindersperspektivet ingår som en viktig del i det svenska utvecklingsarbetet.

MFD föreslår följande tillägg under de centrala utgångspunkterna för "Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer" på sid 11–12 i förslaget till PSU:

- För att uppnå ett samhälle där alla kan delta, oavsett funktionsförmåga, ska funktionshindersperspektivet användas som strategi för att utforma samhället. Denna strategi innebär att man identifierar och åtgärdar hinder för delaktighet. Perspektivet innebär vidare att man utgår ifrån att människor är olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. Detta ska vara grunden i all planering och i allt genomförande.

Levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning

Enligt World Report on Disability¹, utgiven av Världshälsoorganisationen och Världsbanken, kan antalet personer med funktionsnedsättning i världen skattas till en (1) miljard. Detta innebär att en av sju världsborgare har någon form av funktionsnedsättning. Dessa riskerar att möta hinder för delaktighet i samhället, till exempel hinder att delta i program och finansiering, utbildning, arbete, hälso- och sjukvård, kommunikation och transport.

¹ Report on Disability 2011, published by the World Health Organization and the World Bank

Myndigheten för delaktighet

Personer med funktionsnedsättning och deras familjer, av vilka 80 procent lever i utvecklingsländer, är överrepresenterade bland dem som lever i total fattigdom². Personer med funktionsnedsättning är särskilt utsatta för effekterna av klimatförändringar, som naturkatastrofer eller osäker livsmedelsförsörjning. De är också mer utsatta i konfliktsituationer. Flickor och kvinnor med funktionsnedsättning är särskilt utsatta. Förenta nationerna (FN) noterar i en utvärdering av milleniemålen att de fattigaste och mest marginaliserade sällan fanns med i genomförandet, övervakningen eller i utvärderingen av de insatser som genomfördes³. FN konstaterar även att det råder brist på tillförlitlig statistik.

Jämställdhetsanalyser

Mot bakgrund av den särskilda utsatthet och diskriminering som personer med funktionsnedsättning utsätts för, framförallt kvinnor och flickor, poängterar MFD:

- att personer med funktionsnedsättning uppmärksammas särskilt i jämställdhetsanalyser.

MFD föreslår följande ändring under de centrala utgångspunkterna för ”Global jämställdhet” på sidan 16 i förslaget till PSU:

- Jämställdhetsanalysen ska förbättras och genomföras systematiskt. För att få ett helhetsperspektiv ska kvalitativ information samt köns- och åldersuppdelad statistik och annan information användas. Jämställdhetsanalyser bör även innehålla en bedömning av vilka andra maktförhållanden som råder för olika individer och grupper i den aktuella kontexten. Hbtq-personer **och personer med funktionsnedsättning** är särskilt utsatta grupper och kräver särskild uppmärksamhet i sådana analyser.

Globala partnerskap

Mot bakgrund av den särskilda utsatthet och diskriminering som personer med funktionsnedsättning utsätts för i många länder och för att med kraft stärka och lyfta gruppen personer med funktionsnedsättning ur fattigdom vill myndigheten föreslå:

- att personer med funktionsnedsättning ingår som en prioriterad grupp för ett globalt partnerskap.

² A/RES/65/185 Realizing the Millennium Development Goals for persons with disabilities towards 2015 and beyond; A/RES/66/124 High-Level Meeting of the General Assembly on the Realizations of the Millennium Development Goals and other Internationally Agreed Development Goals for Persons with Disabilities

³ A/RES/64/131 Realizing the Millennium Development Goals for persons with disabilities

Myndigheten för delaktighet

MFD föreslår följande tillägg på sid 46, stycke 5, om globala partnerskap i PSU:

- Personer med funktionsnedsättning är överrepresenterade bland dem som lever i total fattigdom och är därmed särskilt utsatta för effekterna av klimatförändringar som till exempel naturkatastrofer eller osäker livsmedelsförsörjning. De är även mer utsatta i konfliktsituationer. Ett globalt partnerskap kan verka för att på ett mer effektivt sätt lyfta personer med funktionsnedsättning ur fattigdom.

Samverkan med civilsamhället

Myndigheten ser mycket positivt på att förslaget till PSU lyfter fram civilsamhällets betydelse för utvecklingen av ett hållbart samhälle. Det svenska civilsamhället (CSO) har mer än femtio års samlad kunskap och erfarenhet av att påverka samhället, bland annat när det gäller att stärka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning och att kräva bättre levnadsförhållanden. Detta gäller både i Sverige och i systerorganisationer i andra länder. Agenda 2030 utgör ett gemensamt globalt verktyg som kompletterar "Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning"⁴.

Den kraft och kompetens som civilsamhället representerar både i Sverige och i samarbetsländerna är viktig för en hållbar utveckling avseende levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Myndigheten för delaktighet anser därför:

- att civilsamhällets kunskap och erfarenheter kring funktionshindersområdet ska tas tillvara.

MFD föreslår följande tillägg på sid 45, första stycket i förslaget till PSU.

- Exempelvis har medlemsstaternas ratificering av "Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning" spridit sig snabbt, bland annat genom påverkan av såväl nationella som internationella CSO:s inom funktionshindersområdet.

Agenda 2030 och uppföljning

Policyramverket för det svenska utvecklingssamarbetet ska, i enlighet med Agenda 2030, verka för att synliggöra personer med funktionsnedsättning i det globala arbetet kring en hållbar utveckling. Förutsättningarna för detta finns i Agenda 2030. I sex av de 17 målen nämns funktionshinder; ingen fattigdom (mål 1), god utbildning för alla (mål 4), anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8), minskad

⁴ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/sveriges-internationella-overenskommelser/2008/01/so-200826/>

Myndigheten för delaktighet

ojämlikhet (mål 10), hållbara städer och samhällen (mål 11), fredliga och inkluderande samhällen (mål 16) samt genomförande och globalt partnerskap (mål 17).

I mars 2016 beslutade FN:s statistikkommission om tolv indikatorer som ska mäta funktionshinder. På så sätt kan man följa upp de sex målen som gäller personer med funktionsnedsättning. Detta är positivt men kräver också att utvecklingsarbetet kring levnadsförhållanden och för personer med funktionsnedsättning och förutsättningar för delaktighet finns med i implementeringen och uppföljningen av PSU och Agenda 2030, både nationellt och internationellt. Det kräver även att ett utvecklingsarbete påbörjas till stöd för genomförande och uppföljning av insatser som ska nå personer med funktionsnedsättning⁵.

Flera av de indikatorer som har tagits fram kräver metoder och mått som inte finns utvecklade i dag, exempelvis uppföljning av effekter och utfall i miljön för bättre tillgänglighet⁶. Det finns i dag inget sätt att mäta utvecklingen i de nationella etablerade statistiksystemen. Uppföljningen är i stället koncentrerad till att mäta andelen personer med funktionsnedsättning och man försöker i möjligaste mån fördela statistik efter kön, ålder och typ av funktionsnedsättning. Man tittar också på effekter på individnivå i form av levnadsvillkor.

Sverige bör, i linje med regeringens ambition att vara i frontlinjen kring även den globala utvecklingen och genomförandet av Agenda 2030, ta del i detta utvecklingsarbete via insatser från myndigheter, civilsamhällets aktörer och forskning. Myndigheten för delaktighet anser därför att Sverige ska:

- ta aktiv del, både internationellt och nationellt, i utveckling av metoder för att följa upp implementeringen av Agenda 2030. Det kan till exempel gälla metoder för att mäta tillgängliga och trygga utomhusmiljöer.

MFD föreslår följande tillägg på sid 48, sista stycket, i förslaget till PSU:

- Att Sverige medverkar i utveckling av metoder och mått för att kunna följa upp indikatorer inom ramen för Agenda 2030. I dag saknar nationella statistikproducenter metoder för att följa effekter och utfall för säkra och tillgängliga miljöer.

⁵ Svenska myndigheter har en viktig roll i genomförandet av utvecklingssamarbetet och bidrar till genomförande av Agenda 2030

⁶ <http://www.un.org/disabilities/documents/2016/SDG-disability-indicators-march-2016.pdf>

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har avdelningschefen Nina Lindqvist (beslutande), och Arvid Lindén (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Nina Lindqvist

Arvid Lindén